

Sygn. akt I C 286/16

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2018 r.

Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Gdańsk-Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny: S. S.

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2018 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **S. Ś.**

przeciwko **A. Ś.**

o przywrócenie posiadania

w przedmiocie wniosku powoda S. Ś. o zwolnienie od kosztów sądowych

postanawia:

oddalić wniosek powoda S. Ś. o zwolnienie od kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

W odpowiedzi na wezwanie do uiszczenia opłaty od pozwu w kwocie 200,00 zł powód uiszczył wskazaną opłatę i jednocześnie wniósł o całkowite zwolnienie go od kosztów sądowych. W załączonym do wniosku oświadczeniu o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania na urzędowym formularzu wnioskodawca wskazał, że samodzielnie prowadzi gospodarstwo domowe, jest właścicielem nieruchomości rolnej o powierzchni 1,25 ha (o wartości 4.000,00 zł), poza tym nie posiada żadnych innych nieruchomości, wartościowych rzeczy ruchomych ani zasobów pieniężnych. Oświadczył, że z tytułu wykonywania prac dorywczych osiąga dochód w kwocie około 700,00 zł. Jako stałe miesięczne wydatki gospodarstwa domowego wymienił następujące kwoty: 200,00 zł – z tytułu opłat za media, 250,00 zł – tytułem kosztów leczenia.

Zdaniem Referendarza Sądowego wniosek powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Postępowanie cywilne co do zasady jest postępowaniem odpłatnym, a instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi natomiast wyjątek od generalnej zasady odpłatności postępowania sądowego.

Osoba wnioskująca o zwolnienie z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych winna jednakże w pierwszej kolejności wykorzystać w sprawie własne możliwości majątkowe. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie zaprezentowano bowiem pogląd, iż dla wydatków związanych z prowadzeniem procesu strona powinna znaleźć pokrycie w swych dochodach przez odpowiednie ograniczenie innych wydatków nie będących niezbędnymi dla utrzymania. (tak m.in. postanowienie z dnia 24 lipca 1980 r. sygn. I CZ 99/1980). Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które z uwagi na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiszczyć kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny. Ubiegający się o taką pomoc winien więc w każdym wypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny. Dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające – może zwrócić się o pomoc państwa.

W pierwszej kolejności wskazać wypada, iż opłata od pozwu w niniejszej sprawie wynosi 200,00 zł i została uiszczona w dniu 3 lipca 2017 r.

Zgodnie z brzmieniem art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 398 ze zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, która złożyła oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Przy czym warunkiem zwolnienia od kosztów sądowych jest również wykazanie, iż na stronie ciąży obowiązek uiszczenia konkretnych opłat sądowych (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 stycznia 1981 r., wydane w sprawie o sygn. akt IV PZ 5/81).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy uznać należało, iż wniosek powoda jest niezasadny.

Wskazać bowiem należy, iż podstawową przesłanką domagania się zwolnienia od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych jest przede wszystkim powstanie obowiązku ich uiszczenia. Zatem dopiero strona, na której ciąży obowiązek uiszczenia opłaty sądowej może ubiegać się o zwolnienie jej z tego obowiązku jeśli wykaże, iż z uwagi na trudną sytuację majątkową, rodzinną, nie jest w stanie ponieść jej bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Przepis powyższy niewątpliwie stanowi wyjątek od zasady, zgodnie z którą strona postępowania zobowiązana jest ponieść koszty sądowe związane z podejmowanymi przez nią czynnościami i powinien być on stosowany w sytuacjach wyjątkowych.

Zwolnienie od kosztów sądowych, zwane „prawem ubogich”, co do zasady dotyczy osób, które ze względu na swoją sytuację finansową, zdrowotną, rodzinną znalazły się w ubóstwie i nie mogą ponieść kosztów postępowania, dlatego też postępowanie z ich udziałem kredytowane jest przez państwo.

W przedmiotowej sprawie wskazać należy na fakt, iż na obecnym etapie postępowania po stronie powodowej nie powstał obowiązek uiszczenia żadnych opłat sądowych. Przepisy prawa nie przewidują możliwości zwolnienia strony od kosztów sądowych na przyszłość, zaś w niniejszej sprawie nie da się aktualnie przewidzieć wysokości kosztów, które mogą obciążyć w przyszłości pozwaną.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 101 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych a contrario w związku z art. 118 cytowanej ustawy w związku z art. 362¹ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

Na oryginale właściwe podpisy